

КЗВО ЛОР «Львівська медична академія
імені Андрея Крупинського»

ОСНОВИ МЕДИЧНОГО ПРАВА

У п'ятницю,
08 березня 2024 р.

17:30

онлайн-лекція
на тему:

“Медичне право та
юридична
відповідальність
медичних працівників”

Викладач:
к.ю.н., доц. Шишко В.В.

група ІМСв-11

Запрошуються всі бажаючі !

ТЕМА 4. Медичне право та юридична відповідальність медичних працівників

ПЛАН

1. Поняття медичного права.
2. Законодавство України про охорону здоров'я.
3. Юридична відповідальність медичних працівників.

1. Поняття медичного права

Предмет медичного права - це суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення медичної діяльності.

Медична діяльність – комплексна система, що включає організацію надання громадянам медичної допомоги, її безпосереднє надання в рамках діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів, а також контроль якості медичних послуг, що надаються.

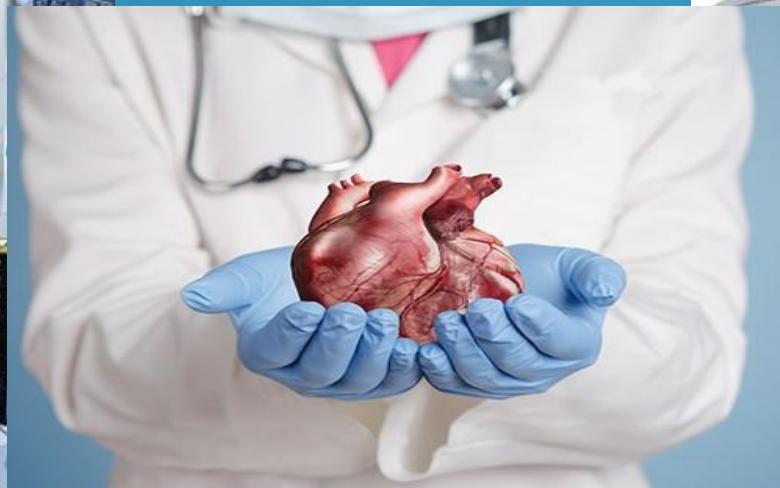
Методи медичного права — це сукупність правових способів, за допомогою яких відбувається регулювання суспільних відносин, що входять до предмету медичного права.

Медичні правовідносини — це результат впливу норм медичного права на поведінку суб'єктів медичного права, внаслідок якого між ними виникають правові зв'язки.

► Групи суб'єктів медичних правовідносин:

- 1. Суб'єкти, що надають медичну допомогу. (державними, комунальними і приватними)
- 2. Суб'єкти, що отримують медичну допомогу. (громадянами України, іноземними громадянами і особами без громадянства)
- 3. Суб'єкти, що сприяють наданню медичної допомоги (підрозділи забезпечення). (фінансово-економічними, кадровими, соціальними, юридичними службами установ охорони здоров'я).

Суб'єктом медичних правовідносин - пацієнтом - вважається особа:

- ▶ а) яка виявила бажання або дала згоду на надання їй медичних послуг лікувальною установою, що здійснює необхідні медичні послуги (за винятком деяких випадків);
- ▶ б) яка за медичними показаннями потребує отримання медичної допомоги (за винятком деяких випадків).
- ▶ в) яка не досягла віку 14 років, а також особи, визнані в установленому законом порядку недієздатною, медичне втручання здійснюється за згодою їх законних представників - вони по суті, також є суб'єктами цих складних правовідносин.
- ▶ г) у випадках надання невідкладної медичної допомоги, а також при лікуванні пацієнта з обмеженою дієздатністю (кома, параліч, порушення свідомості і т.п.), коли існує реальна загроза життю хворого, згода хворого або його законних представників на медичне втручання не потрібна.

ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

стають суб'єктом медичних правовідносин за наявності:

- а) укладеного з пацієнтом договору на надання медичних послуг (незалежно від способу укладення договору);
- б) організаційної єдності і відособленого майна, прямо або опосередковано призначеного для надання медичної допомоги;
- в) державній реєстрації у встановленому законом порядку;
- г) ліцензії на обраний вид діяльності;
- д) положення в статутних документах і дозволу органу управління охорони здоров'я на здійснення цього виду лікування;
- е) належної, підтвердженої документально кваліфікації медичного персоналу, що здійснює конкретні медичні втручання.

Об'єктом медичних правовідносин є:
особисті немайнові блага людини (життя і здоров'я),
процес надання медичної допомоги
і результат медичної допомоги.

► Зміст медичних правовідносин
складають суб'єктивні права та
юридичні обов'язки, які реалізуються в
поведінці суб'єктів медичних
правовідносин.

Юридичні факти у сфері надання медичної
допомоги — це певні життєві обставини, з якими
норми права пов'язують виникнення, зміну або
припинення правовідносин у сфері медичної
діяльності.

Юридичні факти поділяються на: події і дії.

Джерела медичного права — це спосіб зовнішнього закріплення правових норм, регулюючих суспільні відносини у сфері медичної діяльності

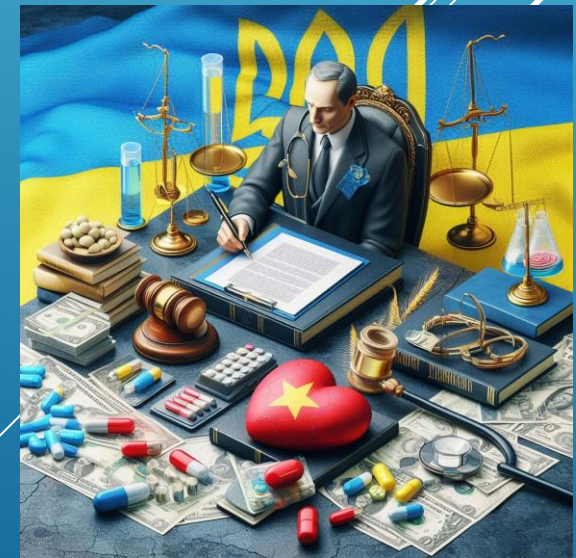
Закони у сфері медичного права - це нормативно-правові акти, що характеризуються вищою юридичною силою і що приймаються в установленому порядку по найбільш важливих питаннях медичної діяльності найвищим органом законодавчої влади України.

Підзаконні акти у сфері медичного права — це акти, що приймаються на основі й у виконання законів України Президентом України, різними державними органами і органами місцевого самоврядування.

2. Законодавство України про охорону здоров'я

- ▶ **Цивільний кодекс України** від 16 січня 2003 року
- ▶ **Положення про Міністерство охорони здоров'я України**, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 267.
- ▶ **Закон України " Про систему громадського здоров'я "** від 06 вересня 2022 року,
- ▶ **Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні** від 22 червня 1999 року
- ▶ **Кодекс України про адміністративні правопорушення** від 07 грудня 1984 року
- ▶ **Кримінальний кодекс України** від 5 квітня 2001 року
- ▶ **Кримінально-процесуальний кодекс України**
- ▶ **Кодекс законів про працю України**
- ▶ **Сімейний кодекс України**
- ▶ **Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я"** від 19 листопада 1992 року

3. Юридична відповідальність медичних працівників

Юридична відповідальність медичного працівника за професійне правопорушення — це застосування до особи, яка вчинила правопорушення при виконанні професійних обов'язків у сфері медичної діяльності заходів державного примусу, передбачених правовими нормами, які супроводжуються необхідністю для винного зазнати певних втрат особистого, організаційного або майнового характеру.

► Чотири різних види відповідальності лікарів за вчинені правопорушення:

- кримінальна;
- цивільна (майнова);
- адміністративна;
- дисциплінарна.

► Під професійним медичним злочином слід розуміти умисне або необережне діяння, вчинене медичним працівником при виконанні професійних обов'язків, заборонене кримінальним законом під загрозою покарання.

Обставини, які виключають злочинність діяння.

З позицій медичного права для вивчення кримінально-правової відповідальності медичних працівників мають значення два:

- крайня необхідність (ст. 39 ККУ);
- діяння, пов'язане з ризиком (ст. 42 ККУ).

Професійні медичні злочини

- неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 131);
- розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 132);
- незаконне проведення абортів (ст. 134);
- неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137);
- незаконна лікувальна діяльність (ст. 138);
- ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст. 139);
- неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140);
- порушення прав пацієнта (ст. 141);
- незаконне проведення дослідів над людиною (ст. 142);
- порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини (ст. 143);
- насильницьке донорство (ст. 144);
- незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145);
- підміна дитини (ст. 148);
- незаконне поміщення в психіатричний заклад (ст. 151);
- незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин (ст. 319);
- порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 320);
- порушення правил боротьби з епідеміями (ст. 325)

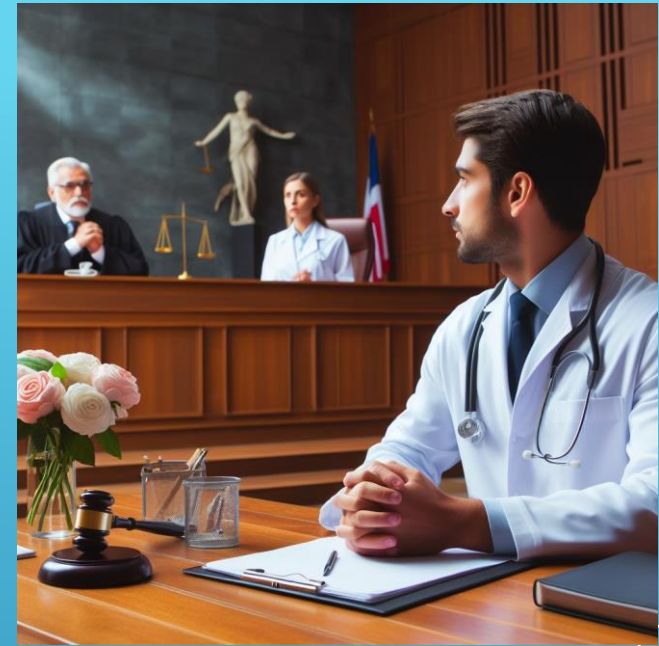
Службові медичні злочини

- розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.132);
- неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137);
- порушення права на безоплатну медичну допомогу (ст. 184);
- зловживання владою або службовим становищем (ст. 364);
- перевищення влади або службових повноважень (ст. 365);
- службове підроблення (ст. 366);
- службова недбалість (ст. 367);
- одержання хабара (ст. 368)

Цивільно-правова відповідальність

Цивільно-правова відповідальність у сфері медичної діяльності - це варіант юридичної відповідальності, який виникає внаслідок порушення у галузі майнових або особистих немайнових благ громадян у сфері охорони здоров'я і який полягає переважно в необхідності відшкодування шкоди.

Фізична шкода здоров'ю визначається відповідно до Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, затверджених наказом МОЗ України від 17 січня 1995 року.

Закон України "Про захист прав споживачів" регулює **майнову відповідальність медичних закладів**.

Стаття 23 Цивільного кодексу України ("Відшкодування моральної шкоди") гарантує особі право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав.

Адміністративна відповідальність

Адміністративна відповідальність медичного працівника — це різновид юридичної відповідальності, що полягає в застосуванні до медичних працівників, які вчинили адміністративні проступки, особливих санкцій — адміністративних стягнень.

- ▶ 1. Ухилення від медичного огляду чи медичного обстеження (ст. 44-1);
- ▶ 2. Ухилення від обстеження і профілактичного лікування осіб, хворих на венеричну хворобу (ст. 45);
- ▶ 3. Порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів (ст. 45-1);
- ▶ 4. Умисне приховування джерела зараження венеричною хворобою (ст. 46)

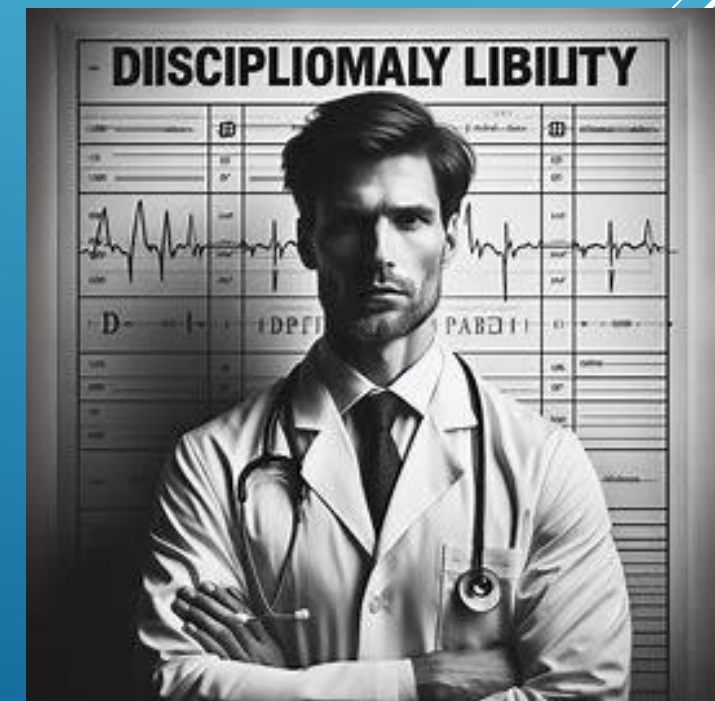
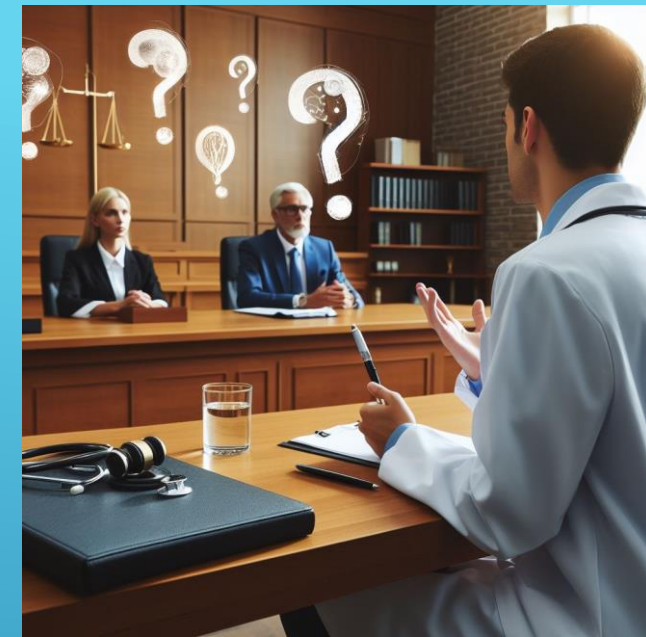
Дисциплінарна відповідальність

Дисциплінарна відповідальність медичного працівника — це окремий варіант юридичної відповідальності, яка настає у випадку порушення трудових обов'язків.

► Не може розглядатись як підстава для накладення дисциплінарного стягнення невиконання трудових обов'язків за відсутності належного медичного устаткування, нормальних умов праці, належної кваліфікації медичного персоналу.

Вітчизняний законодавець виділяє два види дисциплінарних стягнень (ст. 148-150 КЗпП) :

- 1.Догана.
- 2.Звільнення.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !

